

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi J. R.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia

Sądu Okręgowego w K.

z dnia 4 października 2017 r. r., sygn. akt XIX Gz (...)

w sprawie z wniosku T. W.

przy uczestnictwie Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowe P. Sp. z o.o.
w D.

o ustanowienie kuratora,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 20 marca 2019 r.,

zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 12 czerwca 2018 r., sygn. akt XIX Gz (...) (XIX WSC (...)),

1) oddała zażalenie,

2) przyznaje radcy prawnej K. G. od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w K. kwotę 240,- (dwieście czterdzieści) złotych, powiększoną o należny podatek VAT z tytułu wynagrodzenia za udzielenie skarżącej nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę J. R. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 4 października 2017 r., którym oddalono zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 4 lipca 2017 r., stanowiącego o oddaleniu wniosku J. R. o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu.

Postanowienie z dnia 4 lipca 2017 r. odnosiło się do sprawy z wniosku T. W. przy uczestnictwie Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowego „P.” spółki z o.o. w D. o ustanowienie kuratora dla tej spółki na podstawie art. 42 k.c., w której to sprawie J. R. złożyła zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 16 lutego 2017 r.

Oddalenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu dla J. R. wynikało z przekonania Sądu, popartego uzasadnieniem ze wskazaniem odpowiedniego na ten temat orzecznictwa Sądu Najwyższego i wskazanych Sądów Apelacyjnych, że w postępowaniu o ustanowienie kuratora dla osoby prawnej w celu zapewnienia jej reprezentacji - które nie jest skomplikowane, a ponadto skoro J. R. nie wykazuje nieporadności i braku zorientowania w sprawie - nie jest jej potrzebny adwokat lub radca prawny ustanowiony z urzędu.

Skarżąca J. R. zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 czerwca 2018 r. zażaleniem, w którym ustanowiony z urzędu pełnomocnik zarzucił Sądowi odrzucającemu skargę J. R. na podstawie art. 424⁶ § 3 k.p.c. naruszenie przepisów Konstytucji, w szczególności art. 45 przez pozbawienie skarżącej prawa do sądu. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W bardzo niejasnym uzasadnieniu pełnomocnik J. R. starał się dowieść, że odrzucenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego, wynikające z niezachowania przymusu adwokacko-radcowskiego przy wnoszeniu środków zaskarżenia do Sądu Najwyższego nastąpiło w sytuacji, gdy skarżącej odmówiono przyznania profesjonalnego

pełnomocnika z urzędu; nie można więc formalnie zarzucić naruszenia art. 87¹ § 1 k.p.c. i zastosować art. 424⁶ § 2 k.p.c., skoro uniemożliwiło się sporządzenie skargi przez wyznaczonego z urzędu pełnomocnika, do którego miało się prawo na podstawie art. 117 § 1 k.p.c.

Wywód przedstawiony w zażaleniu jest oparty o wadliwą interpretację zdarzeń oraz zachowań procesowych podejmowanych przez skarżącą na poszczególnych etapach prowadzonego sporu. Jest tak dlatego, że na gruncie sporu ma się do czynienia jakby z dwoma postępowaniami. Jednym z nich jest postępowanie dotyczące ustanowienia kuratora dla spółki kapitałowej nie mającej zarządu ze względu na odwołanie skarżącej z funkcji członka zarządu; w tym postępowaniu chodziło o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i zakończyło się ono prawomocnym orzeczeniem wydanym przez Sąd Okręgowy w K. z dnia 4 października 2017 r. XIX Gz (...). W postanowieniu odmówiono skarżącej ustanowienia pełnomocnika z urzędu, który miałby ją reprezentować w sprawie o ustanowienie kuratora. Drugie postępowanie dotyczy skargi J. R. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy w K. z dnia 4 października 2017 r. W tym postępowaniu skarżąca uchybiła obowiązkowi wynikającemu z art. 87¹ § 1 k.p.c., wnosząc skargę samodzielnie, a nie przez profesjonalnego pełnomocnika. Osobiste wniesienie skargi przez J.R. było poprzedzone ustanowieniem dla niej pełnomocnika z urzędu oraz jego opinią o braku podstaw do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem wymienionego postanowienia Sądu Okręgowego w K.

W orzecznictwie i doktrynie jest utrwalone stanowisko, potwierdzające istotę wyraźnego przepisu, jakim jest art. 87¹ § 1 k.p.c., że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Odnosi się to także do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego. Konsekwencją nie respektowania tego przepisu jest konieczność odrzucenia skargi sporządzonej osobiście przez podmiot nie mający zdolności postulacyjnej i czyni się to na podstawie art. 424⁶ § 2 k.p.c. bez wzywania do uzupełnienia braków formalnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2009 r. V CZ 87/08, z dnia 8 października 2014 r. II CZ 53/14 i z dnia 10 marca 2016 r. III CZ 7/16, nie publ.).

Ze względu na to, że skargę w rozpoznawanej sprawie sporządziła osoba nie należąca do kręgu osób wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. poz. 1715).

aj